

בס"ד. ש"פ תזריע, פ' החודש, מבה"ח ניסן, ה'תשכ"ז

(הנחה בלתי מוגה)

החודש¹ הזה לכם ראש חדשים ראשון הוא לכם לחדשי השנה², ואמרו רז"ל³ משבחר הקב"ה בעולמו קבע בו ראשי חדשים ושנים, וכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה. וצריך להבין מהו הטעם שדוקא במצות קידוש החודש נאמר לכם, הרי ישנם בתורה כו"כ מצוות שניתנו רק לבנ"י ואעפ"כ לא נאמר בהם לכם, והפעם הראשונה שנאמר לכם הרי זה במצות קידוש החודש דוקא. גם צריך להבין מ"ש החודש הזה לכם, דמשמע שע"י שהחודש הוא בבחי' הזה אזי נעשה לכם, וצריך להבין הקישור ביניהם.

(ב) **וללהבין** זה יש להקדים תחילה משנת"ל (במאמר דפורים⁴, שמיוסד על מאמר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁵) בפירוש תיבת זה, שענינו גילוי, שמתגלה לא רק מציאות הדבר, אלא שגם מהותו, דהיינו מה שהוא, בא בגילוי. וזהו שאמרו רז"ל⁶ כל הנביאים נתנבאו בכה נוסף עליהם משה שנתנבא בזה, דאף שגם נבואת כל הנביאים היתה באופן של ראי' ממש, ראי' גשמית ומוחשית⁷, מ"מ, אצל כל שאר הנביאים היתה הראי' רק במציאות דאלקות⁸, משא"כ אצל משה היתה הראי' במהות דאלקות. ונתבאר לעיל⁹ שבענין הספירות קאי זה על בחי' ז"א. וכמו"כ נקראת החכמה בשם זה, וכן גם הכתר נקרא בשם זה, והיינו פנימיות הכתר, משא"כ חיצוניות הכתר נקראת בשם כה, וכן הבינה נקראת בשם כה. וזהו גם הענין שכל הנביאים נתנבאו בכה ומשה נתנבא בזה, דאף שמבואר בכ"מ שכה וזה הם כנגד מלכות וז"א, הנה לפעמים

(7) ראה תניא אגה"ק ס"ט (קכו, ב). וראה גם אוה"ת משפטים ע' א'רפה.

(8) בהמשך תער"ב שם, שאף ש"נבואה הוא גילוי המהות", הרי זה "רק מבחי' חיצוניות המל' שהיא בחי' דמות לבד, ועוד זאת .. שנתלבש בלבוש השגתם כו", עיי"ש. (9) ד"ה וקבל הנ"ל פ"ב.

(1) מאמר זה הוא המשך למאמר שלפניו — ד"ה וקבל היהודים (לעיל ע' 165 ואילך).

(2) בא יב, ב.

(3) שמור"ר פט"ו, יא.

(4) ד"ה וקבל היהודים הנ"ל.

(5) ד"ה ויאמר גו' לך לך וד"ה וירא אליו

העת"ר (המשך תער"ב ח"ב ע' תשטו ואילך).

(6) ספרי ופרש"י מטות ל, ב.

מבואר שהם כנגד בינה וחכמה, וזהו שמשנה נתנבא בזה, בחי' חכמה, שזהו ענינו של משה, כמ"ש¹⁰ ונחנו מה.

ונתבאר בזה⁹, שאף שהענין שבינה נקראת כה הוא לכאורה רק לגבי חכמה, מ"מ, מבאר כ"ק אדנ"ע שזהו גם לגבי ז"א (שנקרא זה), אף שבינה היא למעלה מז"א, והיינו, לפי שעיקר ענין הגילוי (זה) הוא בז"א, משא"כ בבינה, אף שהיא למעלה מז"א. וכידוע המשל בזה מהבעש"ט ז"ל¹¹ מענין השוינדל טרעפ, שכאשר עומד במדריגה עליונה יותר, אבל היא מאחורי העמוד, אזי אינו רואה את הצורה שבראש העמוד, אף שראה אותה כשהיתה נכחו בעמדו במדריגה התחתונה.

והנה כשם שהמעלה דבחי' ז"א שנקרא זה (שמורה על ענין הגילוי) היא לא רק לגבי בחי' מלכות, אלא גם לגבי בחי' בינה שנקראת כה, כמו"כ גם המעלה דבחי' חכמה שנקראת זה היא לא רק לגבי בחי' בינה, אלא גם לגבי בחי' (חיצונית) הכתר שנקראת כה.

ג) וביאור הענין, דהנה¹², בחי' החכמה אינה התפשטות מאיזה דבר, כי אם, ענין ודבר עצמי, והיינו, שנמצאת ממקורה לא בבחי' גילוי והתפשטות, אלא בבחי' עצמי. וז"ש¹³ והחכמה מאין תמצא, אין הוא בחי' הכתר¹⁴, ומשם נמצאת החכמה בדרך יש מאין, וזהו תמצא, כמו המציאה, שהמוצא את המציאה אינו יודע מאין באה המציאה¹⁵, וכמו"כ בחי' החכמה אינה מרגשת את מקורה, והיינו לפי שאינה גילוי והתפשטות מאיזה דבר, אלא ענין עצמי. והדוגמא לזה הוא מיש הנברא, דהנה, מציאות היש אינה התפשטות מהרוחניות, שהרי עד כמה שתהי' התפשטות הרוחנית ה"ז ישאר ענין רוחני, ולא יתהווה מזה דבר גשמי (כמבואר בכמה מאמרים¹⁶), אלא התהוות מציאות גשמי היא בדרך יש מאין, שהיש

14) ראה זח"ב קכא, סע"א (ברע"מ).
תניא אנה"ק סי"ד (קכו, רע"א). תו"א תולדות
יט, ד. לקו"ת פרשתנו (תזריע) כב, סע"ג
ואילך. מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע'
שמא. סה"מ עטר"ת ס"ע תפד ואילך. תרצ"ו
ס"ע 89 ואילך.

15) ראה לקו"ת פ' ראה כו, ד. שה"ש מא,
ד.

16) ראה תו"א מג"א צ, א. לקו"ת פינחס
עח, ב. אוה"ת שמע"צ ע' איתשפכ. ובכ"מ.

10) בשלח טז, דח. וראה לקו"ת פקודי ו,
ב.

11) ראה אוה"ת מטות ע' א'רפג. סה"מ
תרנ"ז ע' ט. וראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ה
ח"א ע' ריד ואילך. אוה"ת נ"ך ח"ב ע' תתפד.
כתר שם טוב בהוספות סימן נג-נד. וש"נ.

12) בהבא לקמן — ראה ד"ה ויהיו חיי
שרה העת"ר (המשך תער"ב שם ע' תשלב
ואילך).

13) איוב כח, יב.

מרגיש שהוא מציאות בפני עצמו, וכל מה שרואה בעולם, הנה ללא התבוננות, נראה בעיניו שהוא מציאות בפני עצמו, והיינו לפי שהתהוות היש היא ממהותו ועצמותו של המאציל ב"ה שמציאותו הוא מעצמותו ואינו עלול מאיזה עילה שקדמה לו, ולכן הוא לבדו בכחו ויכלתו לברוא יש מאין ואפס המוחלט ממש בלי שום עילה וסיבה אחרת קודמת ליש הזה (כמבואר באגה"ק¹⁷), ומשום זה נרגש אצל היש שאין לו עילה כו', היינו, שאינו בבחי' התפשטות ממקורו. ומ"ש בשער היחוד והאמונה¹⁸ שבאמת אינו דבר בפני עצמו אלא כמו התפשטות האור מהשמש, הנה זהו לפי אמיתית הענין, שבאמת אינו בבחי' יש, אלא הוא הארה מתפשטת ממקורו, והוא בחי' אין ורוחני, אבל בהרגש הנברא הרי הוא יש שאין לו עילה כו', וא"כ, בזה שהוא יש, אינו בחי' התפשטות ממקורו, אלא הוא דבר עצמי. וכן הוא בענין החכמה, שאינה בבחי' גילוי והתפשטות, אלא בבחי' דבר עצמי, אלא שאין זה כמו היש הנברא שנתחדש דבר שנמצא בבחי' מציאות יש, משא"כ ההתחדשות שבבחי' החכמה היא שנמצא בבחי' מציאות אור, אלא שאין זה אור מתפשט, כי אם אור עצמי. וכן גם הביטול דחכמה הוא ביטול עצמי, והיינו, שהביטול אינו מצד איזה טעם והתבוננות (כמו הביטול שנעשה בהמדות), אלא הוא ביטול עצמי מצד עצמו¹⁹ (וכמו שרואים באדם למטה, שיש בני אדם שהם בטלים בעצם, ואינם צריכים לענין של טעם והתבוננות כו'), ומשום זה היא כלי להשראת אוא"ס, כמ"ש רבינו הזקן בתניא²⁰: שמעתי ממורי ע"ה פי' וטעם למ"ש בע"ח²¹ שאור א"ס ב"ה אינו מתייחד אפילו בעולם האצילות אלא ע"י התלבשותו תחילה בספי' חכמה, והיינו משום שא"ס ב"ה הוא אחד האמת שהוא לבדו הוא ואין זולתו, וזו היא מדריגת החכמה.

ד) והנה כיון שהחכמה היא בחי' עצמי, לכן נמצאת בחי' החכמה בכל דבר, וכמו שמכל דבר יכולים להוציא שמן כו', כי, להיותה בחי' עצמי הרי היא נמשכת בכל מקום²². ועוד זאת, שכל המדריגות שלמעלה ממדריגת החכמה ישנם בחכמה, והיינו לפי שהחכמה היא בחי' עצמי לכן יש בה הכל, וכל מה שיש ונמצא בבחי' החכמה ה"ז בחי' העצמות של מדריגה זו, דכיון שהחכמה היא בחי' עצמי בעצם מהותה,

17) ס"כ (קל, סע"א ואילך).

18) פ"ד.

19) ראה גם המשך תער"ב ח"א פרנ"ח.

20) פל"ה בהגהה.

21) ויש"נ.

22) ראה גם המשך תער"ב ח"א פרנ"ח.

17) ס"כ (קל, סע"א ואילך).

18) פ"ד.

19) ראה גם המשך תער"ב ח"א פרנ"ח.

20) פל"ה בהגהה.

21) ויש"נ.

22) ראה גם המשך תער"ב ח"א פרנ"ח.

הנה כל מה שמתלבש בה הוא בחי' העצמות. ולכן גם התגלות כל המדרגות היא ע"י החכמה, אלא שענין הגילוי הוא עד כמה ששייך גילוי בבחי' העצם, והיינו, שגם הגילוי של כל הענינים הוא כפי שהם בהעצם. וזהו שגילוי החכמה הוא באופן של נקודה, דלכאורה, איך שייך שיהי' גם גילוי וגם נקודה, אך הענין הוא, שהגילוי בחכמה הוא באופן שכל דבר מתגלה כפי שהוא בעצם, ולכן הגילוי הוא באופן של נקודה²³. והדוגמא לזה הוא מטיפת האב שיש בה מכל האברים ומכל הכחות והעצמות של הנפש, שזהו בחי' העצמות של כל הדברים. ודוגמתו למעלה היא בחי' החכמה, שנקראת טיפת אבא, שיש בזה הכל, והכל הוא בחי' העצמיות. ויתירה מזה, שאין זה רק כמו טיפת האב שכוללת רק מה שיומשך ויתגלה ממנה, אלא היא כוללת גם בחי' העצמיות שאינו יכול לבוא בבחי' התפשטות וגילוי, והדוגמא לזה היא נקודת הרושם, שלא זו בלבד שכוללת בעצמה כל מה שנתגלה אח"כ בסדר השתלשלות, אלא נמצא בה גם מבחי' העצמיות שאינו יכול לבוא בבחי' התפשטות וגילוי בסדר השתלשלות, בחי' העצם שלמעלה מבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כו'. ובפרט ע"פ הידוע שנקודת הרושם הוא אות יו"ד דשם הוי' הכללי שבכללות המשכת הקו²⁴, וגם החכמה היא אות יו"ד דשם הוי'²⁵, ולכן יש להם שייכות זה לזה. אבל יש גם חילוק ביניהם, שנקודת הרושם היא בבחי' העלם, ואף שהכוונה בזה היא בשביל הגילוי²⁶, מ"מ ה"ז נקודה העלמית, משא"כ נקודת החכמה היא בבחי' גילוי, אלא שהגילוי הוא באופן שמתגלה עצם הדבר, כי, כל ענין החכמה הוא גילוי, היינו, לגלות את כל הענינים כפי שהם מצד העצם. ולכן נקראת החכמה בשם זה (משא"כ חיצוניות הכתר, שנקראת בשם כה²⁷). וזהו גם שלעת"ל כתיב²⁸ ולא ילמדו עוד איש את רעהו, כי יתגלה בחי' העצמות שבכאו"א, ולכן לא יצטרך לקבל כו'.

(ה) **ועפ"ז** יתבאר גם מ"ש החודש הזה גו', דהנה, החודש קאי על ספירת המלכות, והזה קאי על ז"א (כנ"ל שז"א נקרא זה), והחודש הזה הו"ע יחוד ז"א ומלכות, יחוד שמשא וסיהרא (שזהו ענין

דרושי אבי"ע) פ"א-ב. תניא אגה"ת פ"ד.
 26) ראה גם המשך תער"ב שם פשי"ד.
 27) בזכרון אחדים: אע"פ ששם נמצאים כל הענינים, ושם הוא מקומם, מ"מ, הכל הוא בהעלם.
 28) ירמי' לא, לג.

23) ראה גם ביאורי הזוהר להצ"צ ח"א ע' תקיג ואילך. סה"מ פרת"ע מ ואילך. תרפ"א ע' קכח ואילך.
 24) ראה גם סה"מ תרנ"ט ע' עז.
 25) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות למהרח"ו) פ"א. שער מב (שער

ראש חודש²⁹), ושרשו הוא מבחי' יחוד פנימי דחכמה ובינה³⁰ (כנ"ל שגם חכמה נקרא זה, ואדרבה, עיקר ענין "זה" הוא בחכמה), וע"י יחוד פנימי דחו"ב נעשה גם יחוד ז"א ומלכות, יחוד שמשא וסיהרא. ובענין היחוד פנימי דחו"ב שבר"ח הנה חודש ניסן הוא הראשון³¹, שזהו שנאמר בו החודש הזה גו' ראש חדשים. וזהו גם מה שמבואר במאמרי אדמו"ר הצ"צ³² ואדמו"ר מהר"ש³³ בענין י"ב ראשי חדשים שהם כנגד י"ב צירופי שם הוי' (שהם מבחי' זה), שבר"ח ניסן מאיר צירוף שם הוי' כסדרו (משא"כ בשאר ראשי חדשים שצירוף שם הוי' אינו כסדרו), והיינו, ששם הוי' הוא בגילוי (שהרי שינוי הצירוף הו"ע של העלם)³⁴, ולכן אז הוא עיקר הענין דהחודש הזה, שזה ענינו גילוי. ויש להוסיף, שהחילוק בין ב' הבחי' שנקראים בשם זה, ז"א וחכמה, הוא ע"ד החילוק בין פ"א זה לב"פ זה, כדאיתא במדרש³⁵ שבעוה"ז אמרו ישראל זה פעם אחת, זה אלי³⁶, ולעת"ל יאמרו ב"פ זה, שנאמר³⁷ ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה גו' זה הוי' קוינו לו גו', והיינו³⁸, דכיון שזה מורה על הגילוי, הנה ב"פ זה מורה שהגילוי הוא ממדרגה נעלית יותר, והיינו, שגילוי שם הוי' (זה) עכשיו הוא בחי' שם הוי' דלתתא, ולעת"ל יהי' גילוי בחי' שם הוי' דלעילא, ועד"ו הוא גם החילוק בין ז"א לחכמה, כי, ספירת החכמה, עם היותה ראשית ההשתלשלות, הרי עיקר ההשתלשלות מתחיל מספירת הבינה, ואילו החכמה היא למעלה מהשתלשלות³⁹ (ע"ד שם הוי' דלעילא). וע"ד החילוק שבין ד"פ אמת שלפני עזרת (שהם ד' אותיות שם הוי' דלתתא) וד"פ אמת שבעזרת (שהם ד' אותיות שם הוי' דלעילא)⁴⁰, שזהו"ע אמת לאמיתו⁴¹, והרי אמיתית ענין האמת הוא בחי' החכמה⁴². ועיקר גילוי בחי' זו יהי' לעת"ל, שאז יתגלו כל הענינים, לא רק בחי' ממכ"ע וסוכ"ע, אלא גם בחי' העצם שלמעלה משניהם.

36) בשלח טו, ב.	29) ראה אוה"ת בא ע' רנג.
37) ישעי' כה, ט.	30) ראה ד"ה החודש תרנ"ד פ"ד (סה"מ
38) ד"ה החודש הנ"ל תרכ"ו (סה"מ	תרנ"ד ע' קלה).
תרכ"ו ע' לו). וראה גם סה"מ תרנ"ד ע' קנד.	31) שם פ"ב (ע' קלג).
39) ראה קונטרס ומעיין מאמר כז פ"ב (ע' 134). ועוד.	32) אוה"ת שם ע' רסב.
40) סה"מ תרנ"ד ע' קל.	33) ראה ד"ה החודש תרכ"ו (סה"מ
41) לקו"ת בהר מ, א.	תרכ"ו ע' ל. ע' לו).
42) לקו"ת מסעי צה, ד.	34) ראה ד"ה החודש אעת"ר (סה"מ
	אעת"ר ע' סד).
	35) שמור"ר ספכ"ג.

ו) **וזהו** גם מש"נ החודש הזה לכם, כי, כאשר ישנו הענין דהחודש הזה, שהו"ע יחוד שמשא וסיהרא, שבשרשו הו"ע יחוד חו"ב, אזי נעשה לכם, יהיו לך לבדך ואין לזרים אתך⁴³, כי, מצד בחי' החכמה (יחוד חו"ב) שלמעלה מהשתלשלות, אין מקום ליניקת החיצונים⁴⁴.

וענינו בעבודה, כמבואר בתניא⁴⁵ שאוא"ס ב"ה מלובש בבחי' החכמה שבנפש האדם יהי' מי שיהי' מישראל, והו"ע נקודת היהדות שבכאו"א מישראל, ומצד זה יש בו ביטול עצמי⁴⁶, היינו, לא רק ביטול שמצד טעם והתבוננות, או מצד זה שנמצא בד' אמות של מי שגדול הימנו, שביטול זה אינו שוה בכל, אלא יש בו חילוקי דרגות, שיש כאלו שהביטול אצלם הוא ביותר, ויש כאלו שאין אצלם הביטול כ"כ, ויש כאלו שאין אצלם ביטול זה כלל, משא"כ הביטול עצמי שמצד בחי' החכמה שבנפש שבו מלובש או"א"ס ב"ה, ישנו תמיד בכאו"א מישראל, ומתעורר כשבאים לידי נסיון בדבר אמונה כו' [וכמו בימי הפורים, שעמדו במס"ג במשך כל השנה ולא עלתה בלבם מחשבת חוץ ח"ו, כדאייתא בתו"א⁴⁷], לעמוד בנסיון למסור נפשו אפילו שלא לעשות רק איזה מעשה לבד נגד אמונת ה' אחד, כגון להשתחוות לע"ז אף שאינו מאמין בה כלל בלבד.

ז) **וזהו** החודש הזה לכם, שכאשר ישנו הגילוי דבחי' זה, אזי נעשה לכם (כנ"ל), ועז"נ ראשון הוא לכם לחדשי השנה, שהגילוי דבחי' זה (שע"ז נעשה לכם) נמשך על כל השנה. ועי"ז נעשה ענין הגאולה, כנ"ל שכשבחר ביעקב ובניו קבע בו ראש חודש של גאולה, שזהו"ע יצי"מ, וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות⁴⁸, בגאולה העתידה לבוא ע"י משיח צדקנו.

46) ראה לעיל ס"ג.

47) צז, א. קב, ד.

48) מיכה ז, טו.

43) משלי ה, יז.

44) ראה לקו"ת ואתחנן יו"ד, א. דרושים

לשמע"צ פ, ד.

45) פי"ח"ט.